

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

19. aprill 2012*

Autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused — Andmete töötlemine interneti teel —
Ainuõiguse kahjustamine — Kuulamisraamatud, mis on tehtud kättesaadavaks FTP serveri kaudu
interneti teel IP-aadressilt, mille on andnud internetiteenuste osutaja — Internetiteenuste osutajale
tehtud ettekirjutus avaldada IP-aadressi kasutaja nimi ja aadress

Kohtuasjas C-461/10,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Högsta domstoleni (Rootsi) 25. augusti 2010. aasta otsusega
esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 20. septembril 2010, menetluses

Bonnier Audio AB,

Earbooks AB,

Norstedts Förlagsgrupp AB,

Piratförlaget AB,

Storyside AB

versus

Perfect Communication Sweden AB,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees K. Lenaerts, kohtunikud J. Malenovský (ettekandja), R. Silva de Lapuerta,
E. Juhász ja D. Šváby,

kohtujurist: N. Jääskinen,

kohtusekretär: ametnik K. Sztranc-Sławiczek,

arvestades kirjalikus menetluses ja 30. juuni 2011. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

— Bonnier Audio AB, Earbooks AB, Norstedts Förlagsgrupp AB, Piratförlaget AB ja Storyside AB,
esindajad: *advokat* P. Danowsky ja *advokat* O. Roos,

* Kohtumenetluse keel: rootsi.

- Perfect Communication Sweden AB, esindajad: *advokat* P. Helle ja *advokat* M. Moström,
- Rootsi valitsus, esindajad: A. Falk ja C. Meyer-Seitz,
- Tšehhi valitsus, esindajad: M. Smolek ja K. Havlíčková,
- Itaalia valitsus, esindajad: G. Palmieri ja C. Colelli, keda abistas *avvocato dello Stato* S. Fiorentino,
- Läti valitsus, esindajad: M. Borkoveca ja K. Krasovska,
- Euroopa Komisjon, esindajad: R. Troosters ja K. Simonsson,

olles 17. novembri 2011. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab seda, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta direktiivi 2006/24/EÜ, mis käsitleb üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste või üldkasutatavate sidevõrkude pakkujate tegevusega kaasnevate või nende töödeldud andmete säilitamist ja millega muudetakse direktiivi 2002/58/EÜ (ELT L 105, lk 54), artikleid 3–5 ja 11 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/48/EÜ intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta (ELT L 157, lk 45, ja parandus ELT L 195, lk 16; ELT eriväljaanne 17/02, lk 32) artiklit 8.
- 2 Taotlus esitati ühelt poolt Bonnier Audio AB, Earbooks AB, Norstedts Förlagsgrupp AB, Piratförlaget AB ja Storyside AB (edaspidi koos „Bonnier Audio jt”) ning teiselt poolt Perfect Communication Sweden AB (edaspidi „ePhone”) vahelises vaidluses, mis puudutab viimase vastuväidet põhikohtuasja taotluse esitajate nõudele teha ettekirjutus andmete avaldamiseks.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Intellektuaalomandi kaitse sätted

- 3 Direktiivi 2004/48 artikkel 8 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Liikmesriigid tagavad, et intellektuaalomandi õiguste rikkumise menetlemisel ning hageja õigustatud ja proportsionaalse nõude vastuseks võivad pädevad kohtuasutused nõuda, et teave intellektuaalomandi õiguste rikkumise päritolu ja kaupade või teenuste levitamistvõrgustiku kohta esitaks rikkuja ja/või kes tahes isik, kes:

- a) on tabatud tema valduses oleva õigusi rikkuva kommertseesmärgil kasutatava kaubaga;
- b) on tabatud kommertseesmärgil pakutavate õigusi rikkuvate teenuste kasutamisel;
- c) on tabatud õigusi rikkuvate teenuste kommertseesmärgil pakkumiselt

või

d) on teatatud punktides a, b või c viidatud isikute poolt kui osaline kaupade või teenuste tootmises, valmistamises või levitamises.

2. Lõikes 1 nimetatud meetmed hõlmavad vastavalt vajadusele:

- a) tootjate, valmistajate, levitajate, tarnijate ja muude kaupade või teenuste varasemate valdajate ning ühtlasi kavandavate jae- ja hulgimüüjate nimesid ja aadresse;
- b) toodetud, valmistatud, vastu võetud, tarnitud või tellitud toodete koguseid ning ühtlasi kõnealuste toodete või teenuste eest makstud hindu.

3. Ilma et see piiraks lõigete 1 ja 2 kohaldamist, kohaldatakse muid õigusnorme, mis:

- a) annavad õiguste valdajale õiguse saada täielikumat teavet;
- b) reguleerivad teabe kasutamist tsiviil- või kriminaalmenetlustes vastavalt käesolevale artiklile;
- c) reguleerivad vastutust teabeõiguse valesti kasutamise eest
või
- d) võimaldavad teabe jagamisest keeldumise eest lõikes 1 kirjeldatud isikut sundida tunnistama isiku enda või isiku lähedaste sugulaste osalust intellektuaalomandi õiguste rikkumises
või
- e) reguleerivad konfidentsiaalsete teabeallikate kaitset ja isikuandmete töötlemist.”

Isikuandmete kaitse sätted

– Direktiiv 95/46/EÜ

4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivis 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 281, lk 31; ELT eriväljaanne 13/15, lk 355) on kehtestatud isikuandmete töötlemist käsitlevad normid, et kaitsta selles osas füüsiliste isikute õigusi, tagades samas selliste andmete vaba liikumise Euroopa Liidus.

5 Direktiivi 95/46 artikli 2 punktides a ja b on sätestatud:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *isikuandmed* – igasugune teave tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku (edaspidi „andmesubjekt”) kohta. Tuvastatav isik on isik, keda saab otseselt või kaudselt tuvastada, eelkõige isikukoodi põhjal või ühe või mitme tema füüsilisele, füsioloogilisele, vaimsele, majanduslikule, kultuurilisele või sotsiaalsele identsusele omase joone põhjal;
- b) *isikuandmete töötlemine* (edaspidi „töötlemine”) – iga isikuandmetega tehtav toiming või toimingute kogum, olenemata sellest, kas see on automatiseeritud või mitte, näiteks kogumine, salvestamine, korrastamine, säilitamine, kohandamine või muutmine, väljavõtete tegemine, päringu teostamine, kasutamine, üleandmine, levitamine või muul moel avaldamine, ühitamine või ühendamise, sulgemine, kustutamine või hävitamine”.

6 Direktiivi artikli 13 „Erandid ja piirangud” lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid võivad artikli 6 lõikes 1, artiklis 10, artikli 11 lõikes 1 ja artiklites 12 ja 21 sätestatud kohustuste ja õiguste ulatuse piiramiseks võtta vastu õigusakte, kui sellised piirangud on vajalikud, et kindlustada:

- a) riigi julgeolek;
- b) riigikaitse;
- c) avalik kord;
- d) kuritegude või reguleeritud kutsealade ametieetika rikkumiste ennetamine, uurimine, avastamine ja nende eest vastutuselevõtmine;
- e) liikmesriigi või Euroopa Liidu olulised majanduslikud või rahanduslikud huvid, sealhulgas raha-, eelarve- ja maksuküsimused;
- f) jälgimine, kontrollimine ja regulatiivne funktsioon, mis on kas või ajutiselt seotud avaliku võimu teostamisega punktides c, d ja e osutatud juhtudel;
- g) andmesubjekti kaitse või teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitse.”

– Direktiiv 2002/58/EÜ

7 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiivi 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) (EÜT L 201, lk 37; ELT eriväljaanne 13/29, lk 514), artiklis 2 on sätestatud:

„Kui ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse direktiivis 95/46/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivis 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv) [EÜT L 108, lk 33; ELT eriväljaanne 13/29, lk 349] sätestatud mõisteid.

Kasutatakse ka järgmisi mõisteid:

[...]

- b) *liiklusandmed* – andmed, mida töödeldakse side edastamiseks elektroonilises sidevõrgus või sellise edastamisega seotud arveldamiseks;

[...]

- d) *side* – teave, mida vahetatakse või edastatakse määratud hulga osaliste vahel üldkasutatava elektroonilise side teenuse abil. Mõiste ei hõlma teavet, mida edastatakse üldsusele ringhäälinguteenuse raames elektroonilise sidevõrgu kaudu, välja arvatud juhul, kui sellist teavet võib seostada tuvastatava abonendi või kasutajaga, kes teavet saab;

[...]”.

8 Direktiivi 2002/58 artikli 5 lõikes 1 on ette nähtud:

„Liikmesriigid tagavad üldkasutatava sidevõrgu ja üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste kaudu toimuva side ja sellega seotud liiklusandmete konfidentsiaalsuse siseriiklike õigusaktidega. Eelkõige keelatakse nende õigusaktidega isikutel, kes ei ole kasutajad, kuulata, salaja pealt kuulata, salvestada või muul viisil pealt kuulata või jälgida sidet ja sellega seotud liiklusandmeid ilma asjaomaste kasutajate loata, kui see ei ole õiguspärane artikli 15 lõike 1 kohaselt. Käesolev lõige ei takista side edastamiseks vajalikku tehnilist salvestamist, ilma et see piiraks konfidentsiaalsuse põhimõtet.”

9 Direktiivi artiklis 6 on sätestatud:

„1. Abonentide ja kasutajatega seotud liiklusandmed, mida töötleb üldkasutatava sidevõrgu pakkuja või üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste osutaja, tuleb kustutada või muuta anonüümseks, kui neid ei ole enam vaja side edastamiseks, ilma et see piiraks käesoleva artikli lõigete 2, 3 ja 5 ning artikli 15 lõike 1 kohaldamist.

2. Töödelda võib liiklusandmeid, mis on vajalikud abonentide arvete ja sidumistasude jaoks. Selline töötlemine on lubatud ainult selle tähtaja lõpuni, mille jooksul võib arve õiguspäraselt vaidlustada või mille jooksul võib võtta meetmeid arve sissenõudmiseks.

3. Elektrooniliste sideteenuste turustamiseks ja lisaväärtusteenuste osutamiseks võib üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste osutaja töödelda lõikes 1 nimetatud andmeid selliste teenuste või turustamise jaoks vajalikul määral ja vajaliku aja jooksul, kui abonent või kasutaja, kelle kohta andmed käivad, on andnud oma nõusoleku. Kasutajatele ja abonentidele antakse võimalus tühistada oma liiklusandmete töötlemiseks antud nõusolek mis tahes ajal.

[...]

5. Lõigete 1, 2, 3 ja 4 kohaselt võivad liiklusandmeid töödelda ainult üldkasutatavate sidevõrkude pakkuja ja üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste osutaja loal tegutsevad isikud, kes tegelevad arveldamise või andmeliikluse korraldamise, klientide küsimustele vastamise, pettuste avastamise, elektrooniliste sideteenuste turustamise või lisaväärtusteenuste osutamisega, ja selline töötlemine peab toimuma ainult kõnealusteks toiminguteks vajalikul määral.

6. Lõikeid 1, 2, 3 ja 5 kohaldatakse, ilma et see piiraks pädevate asutuste võimalust saada kohaldatavate õigusaktide kohaselt liiklusandmeid vaidluste, eelkõige sidumist või arveldamist käsitlevate vaidluste lahendamiseks.”

10 Direktiivi artikli 15 lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid võivad võtta seadusandlikke meetmeid, millega piiratakse käesoleva direktiivi artiklites 5 ja 6, artikli 8 lõigetes 1, 2, 3 ja 4 ning artiklis 9 sätestatud õiguste ja kohustuste ulatust, kui selline piiramine on vajalik, otstarbekas ja proportsionaalne abinõu selleks, et kaitsta direktiivi 95/46/EÜ artikli 13 lõikes 1 nimetatud riiklikku julgeolekut (s.t riigi julgeolekut), riigikaitset, avalikku korda, kriminaalkuritegude või elektroonilise sidesüsteemi volitamata kasutamise ennetamist, uurimist, avastamist ja kohtus menetlemist. Selleks võivad liikmesriigid muu hulgas võtta seadusandlikke meetmeid, millega nähakse ette andmete säilitamine piiratud aja jooksul käesolevas lõikes sätestatud põhjustel. Kõik käesolevas lõikes osutatud meetmed on kooskõlas ühenduse õiguse üldpõhimõtetega, kaasa arvatud Euroopa Liidu lepingu artikli 6 lõigetes 1 ja 2 osutatud põhimõtetega.”

– Direktiiv 2006/24

11 Vastavalt direktiivi 2006/24 põhjendusele 12:

„Direktiivi 2002/58/EÜ artikli 15 lõige 1 kehtib andmete suhtes endiselt, kaasa arvatud tagajärjetute helistamiskatsetega seotud andmed, mille säilitamist käesolevas direktiivis eraldi ei nõuta ja mis seega jäävad selle reguleerimisalast välja, ning andmete säilitamine teistel kui käesoleva direktiiviga hõlmatud eesmärkidel, sealhulgas kohtumõistmise eesmärkidel.”

12 Direktiivi 2006/24 artikli 1 lõikes 1 on sätestatud:

„Käesoleva direktiivi eesmärk on ühtlustada liikmesriikide sätteid, mis käsitlevad üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste või üldkasutatavate sidevõrkude pakkujate kohustusi säilitada teatavaid andmeid, mida nad loovad või töötlevad, et need oleksid kättesaadavad iga liikmesriigi riiklikus õiguses määratletud raskete kuritegude uurimiseks, avastamiseks ja kohtus menetlemiseks.”

13 Direktiivi artikli 3 lõikes 1 on sätestatud:

„Erandina direktiivi 2002/58/EÜ artiklitest 5, 6 ja 9 võtavad liikmesriigid meetmeid, mis tagavad, et nende jurisdiktsiooni alla kuuluvate üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste või üldkasutatavate sidevõrkude pakkujate tegevusega kaasnevaid või nende töödeldud andmeid, mida nimetatakse käesoleva direktiivi artiklis 5, säilitatakse vastavalt käesoleva direktiivi sätetele.”

14 Sama direktiivi artiklis 4 on täpsustatud:

„Liikmesriigid võtavad vastu meetmed, millega tagatakse, et käesoleva direktiivi kohaselt säilitatud andmeid antakse ainult pädevatele siseriiklikele asutustele, konkreetsetel juhtudel ja vastavalt siseriiklikele õigusaktidele. Menetluse, mida tuleb järgida, ja tingimused, mis peavad olema täidetud säilitatud andmetele juurdepääsu saamiseks vastavalt vajaduse ja proportsionaalsuse nõuetele, määratleb iga liikmesriik siseriiklikus õiguses vastavalt asjakohastele sätetele Euroopa Liidu või rahvusvahelises avalikus õiguses ning eriti [4. novembril 1950 Roomas alla kirjutatud] Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis, nagu Euroopa Inimõiguste Kohus seda tõlgendab.”

15 Direktiivi 2006/24 artiklis 5 on sätestatud:

„1. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiivi kohaselt säilitatakse järgmisi andmeliike:

a) andmed, mis on vajalikud sideallika seiramiseks ja tuvastamiseks:

1) telefonivõrgu ja mobiiltelefonivõrgu puhul:

- i) helistaja telefoninumber;
- ii) abonendi või registreeritud kasutaja nimi ja aadress;

2) Interneti-ühenduse, e-posti ja Interneti-telefoni puhul:

- i) eraldatud kasutajatunnused;
- ii) üldkasutatavasse telefonivõrku saabuva side kasutajatunnus ja telefoninumber;
- iii) selle abonendi või registreeritud kasutaja nimi ja aadress, kelle nimele Interneti-protokolliga aadress, kasutajatunnus või telefoninumber olid eraldatud hetkel, mil side toimus;

b) andmed, mis on vajalikud side sihtpunkti tuvastamiseks:

[...]

c) andmed, mis on vajalikud side kuupäeva, aja ja kestuse kindlaksmääramiseks:

[...]

d) andmed, mis on vajalikud sideliigi kindlaksmääramiseks:

[...]

e) andmed, mis on vajalikud kasutaja sidevahendi või oletatava sidevahendi kindlaksmääramiseks:

[...]

f) andmed, mis on vajalikud mobiilsidevahendi asukoha kindlaksmääramiseks:

[...]

2. Side sisu paljastavaid andmeid ei tohi käesoleva direktiivi kohaselt säilitada.”

16 Direktiivi artiklis 6, mis käsitleb säilitamistähtaegu, on sätestatud:

„Liikmesriigid tagavad, et artiklis 5 osutatud andmeid säilitatakse mitte vähem kui kuue kuu ja kõige rohkem kahe aasta jooksul alates side toimumise kuupäevast.”

17 Sama direktiivi artikkel 11 on sõnastatud järgmiselt:

„Direktiivi 2002/58/EÜ artiklisse 15 lisatakse järgmine lõige:

„1a. Lõiget 1 ei kohaldata andmete suhtes, mille säilitamist eraldi nõutakse [...] direktiivis [2006/24] selle direktiivi artikli 1 lõikes 1 viidatud eesmärkidel.””

Siseriiklik õigus

Autoriõigus

18 Direktiivi 2004/48 sätteid võeti Rootsi õigusesse üle uute sätete lisamisega seadusesse 1960:729 kirjandus- ja kunstiteoste autoriõiguse kohta (lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk) 26. veebruari 2009. aasta seadusega 2009:109, millega muudetakse seadust 1960:729 (lag (2009:109) om ändring i lagen (1960:729)) (edaspidi „autoriõiguse seadus”). Need uued sätted jõustusid 1. aprillil 2009.

19 Autoriõiguse seaduse §-s 53c on sätestatud:

„Kui hageja esitab veenvaid tõendeid §-s 53 nimetatud teose intellektuaalomandi õiguse rikkumise kohta, võib kohus kohustada allpool teises lõigus viidatud isikut või isikuid avaldama teavet õigusi kahjustavate või rikkuvate kaupade või teenuste päritolu ja levitamisevõrgustiku kohta, määrates ettekirjutuse täitmata jätmise korral trahvi (andmete avaldamise ettekirjutus). Sellise meetme võib määrata autori, tema volitatud isiku või mis tahes sellise isiku taotlusel, kellel on seaduslik õigus teost kasutada. Selle võib määrata ainult juhul, kui nõutud teave võib hõlbustada asjaomaste kaupadest või teenustest tulenevate õiguste rikkumise või kahjustamise uurimist.

Teabe avaldamise kohustus on kõigil isikutel:

- 1°) kes on õiguse rikkumise või kahjustamise toime pannud või sellele kaasa aidanud;
- 2°) kelle valduses on ärilisel eesmärgil olnud kaup, mis kahjustab või rikub õigust;
- 3°) kes on ärilisel eesmärgil kasutanud teenust, mis kahjustab või rikub õigust;
- 4°) kes on ärilisel eesmärgil osutanud elektroonilise side või muud teenust, mida kasutati õiguse kahjustamisel või rikkumisel,
või
- 5°) kelle eespool punktides 2–4 nimetatud isik on tuvastanud isikuna, kes osales sellise toote tootmises või levitamises või sellise teenuse osutamises, mis rikub või kahjustab õigust.

Teave kaupade või teenuste päritolu ja levitamisevõrgustiku kohta hõlmab eelkõige:

- 1°) tootjate, levitajate, tarnijate ja muude varem tooteid vallanud või teenuseid osutanud isikute nimesid ja aadresse;
- 2°) jae- ja hulgimüüjate nimesid ja aadresse
ning
- 3°) teavet toodetud, valmistatud, tarnitud, vastu võetud või tellitud kauba koguste ning ühtlasi kõnealuste kaupade või teenuste eest saadud hinna kohta.

Eespool sätestatud normid on kohaldatavad §-s 53 kirjeldatud rikkumise või kahjustamise katse või ettevalmistamise suhtes.”

20 Kõnealuse seaduse §-s 53d on sätestatud:

„Andmete avaldamise ettekirjutuse võib teha üksnes juhul, kui selle põhjendused kaaluvad üles ebamugavuse või muu kahju, mille ettekirjutus võib selle adressaadile põhjustada, või mis tahes muu sellele vastupidise huvi.

Paragrahvi 53c kohane teavitamise kohustus ei puuduta andmeid, mille avaldamine sunniks asjaomast isikut tunnistama tema enda või kohtumenetluse seadustiku peatüki 36 artikli 3 tähenduses tema lähisugulaste osalemist rikkumise toimepanemises.

Isikuandmete seaduses 1998:204 (personuppgiftslagen (1998:204)) on kehtestatud piirangud selle teabe töötlemisele.”

Isikuandmete kaitse

- 21 Direktiiv 2002/58 võeti Rootsi õigusesse üle eelkõige elektroonilise side seadusega 2003:389 (lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation).
- 22 Selle seaduse peatüki 6 § 20 esimese lõigu kohaselt on isikul, kellele on seoses elektroonilise side võrgu või elektroonilise side teenuse pakkumisega edastatud abonentide andmeid või kellel on sellega seoses niisuguste andmete juurdepääs, keelatud neid andmeid ilma loata levitada või kasutada.

- 23 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib selle kohta, et eelkõige internetiteenuste pakkujatele pandud konfidentsiaalsuskohustuse eesmärk on seega keelata üksnes teatud andmete ilma loata avaldamine ja kasutamine. Konfidentsiaalsuskohustus on siiski suhteline, kuna muudes sätetes on ette nähtud nende andmete avaldamise kohustus, mille tulemusel on avaldamine lubatud. Högsta domstolen märgib, et seoses autoriõiguse seaduse §-s 53c – mis on kohaldatav ka internetiteenuste pakkujatele – kehtestatud õigusega teabele ei ole peetud vajalikuks teha seadustesse erilisi kohandusi, selleks et uued isikuandmete avaldamist käsitlevad sätted oleksid konfidentsiaalsuskohustuse suhtes ülimuslikud. Kohtu otsus teha nende andmete avaldamise ettekirjutus kõrvaldab seega konfidentsiaalsuskohustuse.
- 24 Direktiivi 2006/24 ei ole määratud tähtaja jooksul Rootsi õigusesse üle võetud.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 25 Bonnier Audio jt on kirjastused, kellele kuuluvad muu hulgas ainuõigused 27 kuulamisraamatu vormis esitatud teose reprodutseerimiseks, väljaandmiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks.
- 26 Bonnier Audio jt väidavad, et nende ainuõigusi on rikutud, kuna kõnealust 27 teost on ilma nende nõusolekuta üldsusele edastatud FTP (*file transfer protocol*) serveri kaudu, mis võimaldab internetti ühendatud arvutite vahel faile vahetada ja andmeid edastada.
- 27 Internetiteenuste osutaja, kelle vahendusel väidetav õigusvastane failivahetus toimus, on ePhone.
- 28 Bonnier Audio jt esitasid Solna tingsrättile (Solna esimese astme kohus) taotluse teha ettekirjutus avaldada selle isiku nimi ja aadress, kes kasutas 1. aprillil 2009 kella 03:28-st kuni kella 05:45-ni IP-aadressi, kust kõnealused failid eeldatavalt edastati.
- 29 Teenusepakkuja ePhone vaidles sellele taotlusele vastu, väites eelkõige, et taotletud ettekirjutus on vastuolus direktiiviga 2006/24.
- 30 Esimeses kohtuastmes rahuldab Solna tingsrätt taotluse teha ettekirjutus kõnealuste andmete avaldamiseks.
- 31 Kõnealune teenusepakkuja ePhone esitas Svea hovrättile (Svea apellatsioonikohus) apellatsioonkaebuse, milles palus ettekirjutuse taotluse rahuldamata jätta. See äriühing palus ka esitada Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse, et täpsustada, kas direktiiviga 2006/24 on vastuolus see, kui sellise abonendi andmed, kellele on antud IP-aadress, avaldatakse peale selles direktiivis nimetatud asutuste ka muudele isikutele.
- 32 Svea hovrätt leidis, et direktiivi 2006/24 ükski säte ei takista panemast tsiviilmenetluse poolele kohustust avaldada abonendi andmeid peale ametivõimude ka muudele isikutele. Nimetatud kohus jättis lisaks rahuldamata ka Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse esitamise taotluse.
- 33 Sama kohus leidis ka, et kuulamisraamatute kirjastajad ei olnud intellektuaalomandi õiguse kahjustamise kohta esitanud veenvaid tõendeid. Seetõttu otsustas ta tühistada Solna tingsrätti ettekirjutuse asjaomaste andmete avaldamiseks. Seejärel esitasid Bonnier Audio jt Högsta domstolenile kassatsioonkaebuse.
- 34 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et hoolimata 29. jaanuari 2008. aasta otsusest kohtuasjas C-275/06: Promusicae (EKL 2008, lk I-271) ning 19. veebruari 2009. aasta määrusest kohtuasjas C-557/07: LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten (EKL 2009, lk I-1227), jääb teatav kahtlus selle suhtes, kas autoriõiguse seaduse § 53c kohaldamine on liidu õigusega vastuolus, kuna nimetatud kohtuotsuses ega kohtumääruses ei ole viidatud direktiivile 2006/24.

35 Neil asjaoludel otsustas Högsta domstolen menetluse peatada ning esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas [...] direktiivi 2006/24 [...], täpsemalt selle artiklitega 3[–]5 ja 11 on vastuolus niisuguste siseriiklike õigusnormide kohaldamine, mis on kehtestatud [...] direktiivi 2004/48 [...] artikli 8 alusel ja mis lubavad tsiviilmenetluses abonendi kindlakstegemise eesmärgil kohustada internetiteenuste osutajat avaldama autoriõiguse omanikule või tema volitatud isikule selle abonendi andmed, kellele on antud IP-aadress, mida väidetavalt on kasutatud nimetatud õiguse kahjustamisel? Eeldatakse esiteks, et ettekirjutuse taotleja on esitanud veenvad tõendid autoriõiguse kahjustamise kohta, ning teiseks, et taotletav meede on proportsionaalne.
2. Kas vastust esimesele küsimusele mõjutab asjaolu, et asjaomane liikmesriik ei ole direktiivi 2006/24 veel üle võtnud, kuigi selleks ette nähtud tähtaeg on möödunud?”

Eelotsuse küsimuste analüüs

- 36 Oma kahe küsimusega, mida on sobilik analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2006/24 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus niisuguste siseriiklike õigusnormide kohaldamine, mis on kehtestatud direktiivi 2004/48 artikli 8 alusel ja mis lubavad interneti abonendi või interneti kasutaja kindlakstegemise eesmärgil kohustada internetiteenuste osutajat avaldama autoriõiguse omanikule või tema volitatud isikule selle abonendi andmed, kellele on antud IP-aadress, mida on kasutatud nimetatud õiguse kahjustamisel, ning kas vastust sellele küsimusele mõjutab asjaolu, et kõnealune liikmesriik ei ole direktiivi 2006/24 veel üle võtnud, kuigi selleks ette nähtud tähtaeg on möödunud.
- 37 Sissejuhatuseks on oluline esiteks märkida, et Euroopa Kohus lähtub eeldusest, mille kohaselt põhikohtuasjas kõne all olevad andmed on säilitatud vastavalt siseriiklikele õigusnormidele, järgides direktiivi 2002/58 artikli 15 lõikes 1 kehtestatud tingimusi, ning mille õigsust peab eelotsusetaotluse esitanud kohus kontrollima.
- 38 Teiseks on direktiivi 2006/24 artikli 1 lõike 1 kohaselt selle eesmärk ühtlustada liikmesriikide siseriiklikud õigusnormid, mis käsitlevad üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste või üldkasutatavate sidevõrkude pakkujate kohustusi töödelda ja säilitada teatavaid andmeid, mida sellised pakkujad loovad või töötlevad, et need oleksid kättesaadavad iga liikmesriigi riiklikus õiguses määratletud raskete kuritegude uurimiseks, avastamiseks ja kohtus menetlemiseks.
- 39 Lisaks, nagu ilmneb direktiivi 2006/24 artiklist 4, võib selle direktiivi kohaselt säilitatud andmeid edastada ainult pädevatele siseriiklikele asutustele, konkreetsetel juhtudel ja vastavalt asjaomase liikmesriigi siseriiklikele õigusaktidele.
- 40 Nii käsitleb direktiiv 2006/24 üksnes üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste või üldkasutatavate sidevõrkude pakkujate loodavate või töödeldavate andmete töötlemist ja säilitamist raskete kuritegude uurimise, avastamise ja kohtus menetlemise eesmärgil ning nende andmete edastamist pädevatele siseriiklikele asutustele.
- 41 Sel viisil täpsustatud direktiivi 2006/24 esemelist kohaldamisala kinnitab direktiivi artikkel 11, milles on sätestatud, et juhul kui niisugused andmed on konkreetselt säilitatud selle direktiivi artikli 1 lõikes 1 nimetatud eesmärgil, ei ole direktiivi 2002/58 artikli 15 lõige 1 nende andmete suhtes kohaldatav.
- 42 Seevastu, nagu nähtub direktiivi 2006/24 põhjendusest 12, kehtib direktiivi 2002/58 artikli 15 lõige 1 endiselt andmete suhtes, mida säilitatakse muul eesmärgil kui direktiivi 2006/24 artikli 1 lõikes 1 sõnaselgelt nimetatud eesmärgid, sealhulgas kohtumõistmise eesmärgil.

- 43 Nii ilmneb direktiivi 2006/24 artiklist 11 koostoimes põhjendusega 12, et direktiivi näol on tegemist väga kindlapiiriliste erinormidega, mis kalduvad üldkohaldatavast direktiivist 2002/58 ja täpsemalt selle artikli 15 lõikest 1 kõrvale ning asuvad selle asemele.
- 44 Põhikohtuasja kohta tuleb märkida, et kõnealuste õigusnormidega seatud eesmärk on direktiivi 2006/24 omast erinev. Need õigusnormid on nimelt seotud tsiviilmenetluses andmete edastamisega selleks, et oleks võimalik tuvastada intellektuaalomandi õiguste kahjustamine.
- 45 Järelikult ei kuulu kõnealused õigusnormid direktiivi 2006/24 esemelisse kohaldamisalasse.
- 46 Seetõttu ei ole põhikohtuasjas asjakohane fakt, et kõnealune liikmesriik ei ole direktiivi 2006/24 veel üle võtnud, kuigi selleks ette nähtud tähtaeg on möödunud.
- 47 Samas võib Euroopa Kohus eelotsuse küsimuse esitanud kohtule tarviliku vastuse andmiseks arvesse võtta ka neid liidu õigusnorme, millele siseriiklik kohus oma küsimuses ei ole viidanud (vt eelkõige 18. novembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-107/98: Teckal, EKL 1999, lk I-8121, punkt 39, ning 28. veebruari 2008. aasta otsus kohtuasjas C-2/07: Abraham jt, EKL 2008, lk I-1197, punkt 24).
- 48 Tuleb tõdeda, et põhikohtuasja asjaolusid silmas pidades on niisuguste liidu õigusnormide arvessevõtmine sobilik.
- 49 Nimelt, eelotsusetaotluse esitanud kohtu esimeses küsimuses tehtud viited autoriõiguse kahjustamise kohta veenvate tõendite esitamise nõude järgimisele ja põhikohtuasjas käsitletava rakendusseaduse alusel tehtava ettekirjutuse proportsionaalsusele ning – nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 34 – ka eespool viidatud kohtuotsusele Promusicae, lasevad arvata, et eelotsusetaotluse esitanud kohtul on tekkinud ka küsimus, kas rakendusseaduse kõnealused sätted saavad tagada erinevate kohaldatavate põhiõiguste vahel õige tasakaalu, nagu nõuab nimetatud kohtuotsus, milles tõlgendati ja kohaldati direktiivide 2002/58 ja 2004/48 erinevaid sätteid.
- 50 Vastus niisugusele kaudsele küsimusele võib osutada põhikohtuasja lahendamisel asjakohaseks.
- 51 Tarviliku vastuse andmiseks tuleb kõigepealt meenutada, et põhikohtuasjas soovivad Bonnier Audio jt, et isiku kindlakstegemise eesmärgil avaldataks sellise interneti abonendi või interneti kasutaja nimi ja aadress, kes kasutab IP-aadressi, mille kaudu kaitstud teoseid sisaldavaid faile võidi ebaseaduslikult vahetada.
- 52 Tuleb tõdeda, et Bonnier Audio jt taotletud andmete avaldamine kujutab endast isikuandmete töötlemist direktiivi 2002/58 artikli 2 esimese lõigu tähenduses koostoimes direktiivi 95/46 artikli 2 punktiga b. Järelikult kuulub kõnealune andmete avaldamine direktiivi 2002/58 kohaldamisalasse (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Promusicae, punkt 45).
- 53 Samuti tuleb märkida, et põhikohtuasjas nõutakse tsiviilmenetluses andmete avaldamist autoriõiguse omanikule või tema volitatud isikule ehk eraõiguslikule isikule, mitte pädevale siseriiklikule asutusele.
- 54 Selles suhtes tuleb kõigepealt tõdeda, et nõue avaldada isikuandmed autoriõiguste tõhusa kaitse tagamiseks kuulub oma eseme poolest direktiivi 2004/48 kohaldamisalasse (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Promusicae, punkt 58).
- 55 Euroopa Kohus on aga juba otsustanud, et direktiivi 2004/48 artikli 8 lõige 3 koostoimes direktiivi 2002/58 artikli 15 lõikega 1 ei välista liikmesriikide võimalust kehtestada kohustus edastada isikuandmeid eraõiguslikele isikutele, et võimaldada tsiviilasju lahendavas kohtus algatada menetlus autoriõiguse kahjustamise suhtes, kuid samas ei kohusta see säte ka liikmesriike niisugust kohustust ette nägema (vt eespool viidatud kohtuotsus Promusicae, punktid 54 ja 55, ning eespool viidatud kohtumäärus LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten, punkt 29).

- 56 Euroopa Kohus lisas siiski, et eelkõige direktiivide 2002/58 ja 2004/48 ülevõtmisel on liikmesriigid kohustatud jälgima, et nad tuginevad nende direktiivide sellisele tõlgendusele, mis võimaldab tagada erinevate liidu õiguskorras kaitstavate põhiõiguste vahel õige tasakaalu. Seejärel leidis Euroopa Kohus, et nende direktiivide ülevõtmise meetmete rakendamisel on liikmesriikide ametiasutuste ja kohtute ülesanne mitte ainult tõlgendada oma siseriiklikku õigust kooskõlas nende direktiividega, vaid ka jälgida, et nad ei tugineks asjaomaste direktiivide sellisele tõlgendusele, mis on vastuolus kõnealuste põhiõigustega või muude liidu õiguse üldpõhimõtetega, näiteks proportsionaalsuse põhimõttega (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Promusicae, punkt 68, ja eespool viidatud kohtumäärus LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten, punkt 28).
- 57 Käesoleval juhul otsustas asjaomane liikmesriik kasutada oma käesoleva kohtuotsuse punktis 55 kirjeldatud õigust näha ette kohustus edastada tsiviilmenetluses isikuandmeid eraõiguslikele isikutele.
- 58 Tuleb aga märkida, et kõnealused siseriiklikud õigusnormid nõuavad eelkõige, et selleks et asjaomaste andmete avaldamise ettekirjutuse saaks teha, esineksid veenvad tõendid teosest tuleneva intellektuaalomandi õiguse kahjustamise kohta, nõutud teave hõlbustaks sellise õiguse rikkumise või kahjustamise uurimist ning ettekirjutuse põhjendused kaaluksid üles ebamugavuse või muu kahju, mille ettekirjutus võib selle adressaadile põhjustada, või mis tahes muu sellele vastupidise huvi.
- 59 Nii võimaldavad kõnealused õigusnormid liikmesriigi kohtul, kellele selleks õigustatud isik on esitanud taotluse teha isikuandmete avaldamise ettekirjutus, iga juhtumi asjaolude põhjal ja proportsionaalsuse põhimõttest tulenevaid nõudeid korrakohaselt arvesse võttes kaaluda asjas esinevaid vastandlikke huvisid.
- 60 Sellises olukorras tuleb kõnealuseid õigusnorme pidada niisuguseks, mis üldjuhul võivad tagada õige tasakaalu autoriõiguse omanikele kuuluva intellektuaalomandi õiguse kaitse ja isikuandmete kaitse vahel, millele on õigus interneti abonendil või interneti kasutajal.
- 61 Eespool toodud silmas pidades tuleb esitatud küsimusele vastata, et:
- direktiivi 2006/24 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus niisuguste siseriiklike õigusnormide kohaldamine, mis on kehtestatud direktiivi 2004/48 artikli 8 alusel ja mis lubavad interneti abonendi või interneti kasutaja kindlakstegemise eesmärgil kohustada internetiteenuste osutajat avaldama autoriõiguse omanikule või tema volitatud isikule selle abonendi andmed, kellele on antud IP-aadress, mida on kasutatud nimetatud õiguse kahjustamisel, kuna need õigusnormid ei kuulu direktiivi 2006/24 esemelisse kohaldamisalasse;
 - põhikohtuasjas ei ole asjakohane fakt, et kõnealune liikmesriik ei ole direktiivi 2006/24 veel üle võtnud, kuigi selleks ette nähtud tähtaeg on möödunud;
 - direktiive 2002/58 ja 2004/48 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus niisugused siseriiklikud õigusnormid, nagu on põhikohtuasjas kõne all, kuna need õigusnormid võimaldavad liikmesriigi kohtul, kellele selleks õigustatud isik on esitanud taotluse teha isikuandmete avaldamise ettekirjutus, iga juhtumi asjaolude põhjal ja proportsionaalsuse põhimõttest tulenevaid nõudeid korrakohaselt arvesse võttes kaaluda asjas esinevaid vastandlikke huvisid.

Kohtukulud

- 62 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamise seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta direktiivi 2006/24/EÜ (mis käsitleb üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste või üldkasutatavate sidevõrkude pakkujate tegevusega kaasnevate või nende töödeldud andmete säilitamist ja millega muudetakse direktiivi 2002/58/EÜ) tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus niisuguste siseriiklike õigusnormide kohaldamine, mis on kehtestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/48/EÜ (intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta) artikli 8 alusel ja mis lubavad interneti abonendi või interneti kasutaja kindlakstegemise eesmärgil kohustada internetiteenuste osutajat avaldama autoriõiguse omanikule või tema volitatud isikule selle abonendi andmed, kellele on antud IP-aadress (interneti-protokolli aadress), mida on kasutatud nimetatud õiguse kahjustamisel, kuna need õigusnormid ei kuulu direktiivi 2006/24 esemelisse kohaldamisalasse.

Põhikohtuasjas ei ole asjakohane fakt, et kõnealune liikmesriik ei ole direktiivi 2006/24 veel üle võtnud, kuigi selleks ette nähtud tähtaeg on möödunud.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiivi 2002/58/EÜ (milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv)) ja direktiivi 2004/48 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus niisugused siseriiklikud õigusnormid, nagu on põhikohtuasjas kõne all, kuna need õigusnormid võimaldavad liikmesriigi kohtul, kellele selleks õigustatud isik on esitanud taotluse teha isikuandmete avaldamise ettekirjutus, iga juhtumi asjaolude põhjal ja proportsionaalsuse põhimõttest tulenevaid nõudeid korrakohaselt arvesse võttes kaaluda asjas esinevaid vastandlikke huvisid.

Allkirjad